

Kanser Hastalar?nda James Destekleyici Bak?m Gereksinimlerini Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanser Hastalar?nda James Destekleyici Bak?m Gereksinimlerini Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24244>

Özet

Kanser Hastalarında James Destekleyici Bakım Gereksinimlerini Belirleme Ölçeği, kanser tanısı almış bireylerin multidisipliner destekleyici bakım ihtiyaçlarını sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, 2016 yılında Hacer Demirkol tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir olduğunu kanıtlamayı amaçlamıştır. Ölçek, hastaların fiziksel, psikososyal, manevi ve pratik alanlardaki gereksinimlerini belirleyerek, bireyselleştirilmiş bakım planlarının oluşturulmasına kritik katkıları sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kanser, Destekleyici Bakım, Gereksinim Belirleme, Psikometri, Uyarlama, Onkoloji, Yaşam Kalitesi.

Yazarlar

Hacer Demirkol (Uyarlama Çalışması Sorumlu Yazarı)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, kanser hastalarının tanıdan tedavi sonrası döneme kadar uzanan süreçte yaşadıkları ve karşılanması gereken destekleyici bakım gereksinimlerini kapsamlı bir biçimde tespit etmektir. Bu gereksinimler, yaşam kalitesini artırmak ve hastanın yaşadığı sıkıntılar azaltmak için hayati öneme sahiptir.

Türkçe uyarlama çalışması, James Destekleyici Bakım Gereksinimlerini Belirleme Ölçeği'nin kültürlerarası geçerliliğini ve psikometrik gücünü doğrulamak üzere yapılmıştır. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türkiye'deki onkoloji ve palyatif bakım alanlarında güvenle kullanılacak bir araç olduğunu göstermiştir.

Yapı

Ölçek, kanser hastalarının gereksinimlerini çok boyutlu bir yapıda ele almaktadır. Orijinal ölçeğin teorik yapısına uygun olarak, uyarlama çalışmasında da altı temel faktör (altı boyut) altında toplanmış belirlenmiştir. Bu faktörler, hastanın duygusal, sosyal, fiziksel ve pratik destek alanlarındaki ihtiyaçlarını ayrı ayrı değerlendirir.

Bu çok faktörlü yapı, kanser hastalarının yalnızca tıbbi tedaviye değil, aynı zamanda psikososyal ve günlük yaşam desteğine de ihtiyaç duyduğunu gerçeğini vurgulamaktadır. Ölçek, bu

gereksinimlerin şiddetini ve varlığını ölçerek klinisyenlere özelleştirilmiş müdahale stratejileri geliştirmede yardımcı olur.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, kapsam geçerliğini de değerlendirmek üzere **Temel Bileşenler Analizi** (TBA) ve **Doğrusal Faktör Analizi** (DFA) yöntemleri kullanılarak titizlikle yürütülmüştür. TBA sonuçları, ölçeğin orijinal yapıyla tutarlı olarak alt faktör altında toplandığını göstermiştir.

DFA sonuçları ise ölçeğin yapısal model uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu kanıtlamıştır. Elde edilen bağıca uyum indeksleri değerleri şunlardır: $\chi^2/df=2.073$, RMSEA=0.62, CFI=0.91, NFI=0.90, NNFI=0.91, SRMR=0.07 ve GFI=0.90. Bu değerler, ölçeğin kavramsal yapıya Türkiye Türk popülasyonunda da geçerli olduğunu doğrulamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Toplam ölçek için elde edilen Cronbach Alfa değeri 0.918 olup, bu sonuç ölçeğin genel olarak mükemmel bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Alt boyutlara ait iç tutarlılık katsayıları ise 0.549 ile 0.875 arasında değişkenlik göstermektedir. Bu aralık, bazı alt boyutlarda güvenilirliğin orta düzeyde olduğunu, ancak ölçeğin bütün olarak yüksek düzeyde güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu belirtmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalmalarında uygulanan Temel Bileşenler Analizi (TBA), ölçeğin orijinal modeline sadık kalarak alt faktörlü bir yapıya desteklemiştir. Bu alt faktör, kanser hastalarının destekleyici bakım gereksinimlerini temsil eden alt temel boyutu temsil etmektedir.

Doğrusal Faktör Analizi (DFA) sonuçları da TBA sonuçlarının desteklemesi ve modelin veri setine uygunluğunu ($\chi^2/df=2.073$) kanıtlamıştır. Bu yapısal doğrulama, ölçeğin klinik ve akademik araştırmalarda yapısal geçerliğe sahip olduğunu önemli bir göstergesidir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Ölçek toplam 47 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme sistemi karma bir yapıdadır: 4'lük Likert tipi derecelendirme (0=yok - 3=şiddetli), 7 adet evet/hayır şeklinde cevaplanan soru ve ek olarak bir adet açık uçlu soru içermektedir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kanser Hastaları

Yaş Grubu: Yetişkin kanser hastaları (2016 yüksek lisans tezi kapsamında detaylı yaş aralığı belirtilmemiştir).

Popülasyon Detayları: Onkoloji ve ilgili kliniklerde tedavi gören veya takip edilen bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan anket veya ölçek formatındadır.

Anahtar Kelimeler

Destekleyici Bakım Gereksinimleri, Çok Boyutluluk, Cronbach Alfa, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlik, Psikolojik Değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: hacer.demirkol@ege.edu.tr

Yazın Adresi: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye

Üzinler, Ücret ve Test Yılı

Üzinler ve Ücret: Ölçeğin klinik veya araştırma amaçlı kullanımı için uyarılma çalışmasıyla ilgili sorumlu yazar Hacer Demirkol ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2016 yılında tamamlanmıştır.

Kaynaklar

Demirkol, H. (2016). *Kanser hastalarında James Destekleyici Bakım Gereksinimlerini Belirleme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [kanseri-hastalarinda-james-destekleyici-bakim-gereksinimlerini-belirleme-olcegi-toad.pdf](#)

Kanser Hastalarında James Destekleyici Bakım Gereksinimlerini Belirleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek toplam 47 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme formatı 4'lü derecelendirme (0=yok-3=şiddetli), evet/ hayır şeklinde cevaplanan 7 soru ve bir açık uçlu soru içermektedir. Ölçeğin maddelerine ait tam metin içeriği bu kaynakta sağlanmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM